

KS. ANDRZEJ GARBARZ

POŚLUGA SIÓSTR FRANCISZKANEK RODZINY MARYI W WYŻSZYM SEMINARIUM DUCHOWNYM W RZESZOWIE

Po erygowaniu Wyższego Seminarium Duchownego w nowoutworzonej Diecezji Rzeszowskiej, jej pierwszy Ordynariusz bp Kazimierz Górny, pismem z dnia 11 czerwca 1993 roku, zwrócił się do Matki Generalnej Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi Gabrieli Janczewskiej z prośbą o prowadzenie przez siostry domu seminaryjnego w Rzeszowie. Równocześnie Biskup Ordynariusz wyraził zgodę na erygowanie domu Sióstr w Wyższym Seminarium Duchownym¹. Przychylając się do prośby Biskupa Rzeszowskiego, Przełożona Generalna Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi, 14 lipca 1993 roku wydała Dekret erekcyjny nowej placówki. Według tego dokumentu Siostry rozpoczęły pracę w WSD w Rzeszowie 31 lipca 1993 roku².

KS. DR HAB. ANDRZEJ GARBARZ, PROF. UR, kapłan diecezji rzeszowskiej, kierownik Katedry Pedagogiki Rodziny w Instytucie Pedagogiki Uniwersytetu Rzeszowskiego, wykładowca teologii moralnej w WSD w Rzeszowie, członek Stowarzyszenia Polskich Teologów Moralistów i Polskiego Towarzystwa Teologicznego. Kontakt: agarbarz@rzeszow.opoka.org.pl

¹ Kronika Domu Zakonnego Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi w Rzeszowie, ul. Wetlińska 4, t. 1, Rzeszów 1993, s. 2 [dalej: KDZ 1].

² Tamże, s. 3.

1. Nieco historii

Zgromadzenie Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi (skrót Zgromadzenia: RM), zostało założone przez metropolitę warszawskiego, abp. Zygmunta Szczęsnego Felińskiego³. Powstało w Petersburgu w 1857 roku dla ratowania biednych dzieci polskich w Imperium Rosyjskim oraz udzielania pomocy biednym, a także parafiom katolickim w Rosji. Wzorem życia sióstr jest Święta Rodzina z Nazaretu, a duchowość oparta jest na franciszkańskich ideałach służby Bogu i ludziom, zwłaszcza najuboższym. Spośród innych zgromadzeń wyróżniają się one zewnętrznym fioletowym sznurem, którym przepasują czarne habity.

Obecnie w Polsce Siostry Franciszkanek Rodziny Maryi prowadzą działalność wychowawczą w przedszkolach oraz zakładach opiekuńczo-resocjalizacyjnych, w domach dziecka, a także pracują przy chorych w szpitalach. Pomagają starszym i samotnym, prowadząc domy pomocy społecznej. Podejmują także pracę w parafiach jako katechetki, organistki i zakrystianki. Pracują również w instytucjach kościelnych: w kuriach i w seminariach duchownych. Poza Polską siostry pracują już od 1906 roku: w Brazylii, na Ukrainie, na Białorusi, w Rosji i w Rzymie⁴. W Polsce Zgromadzenie ma 3 prowincje: 1. Prowincja warszawska – Matki Bożej Niepokalanej; 2. Prowincja krakowska – Najświętszego Serca Jezusowego; 3. Prowincja poznańska – św. Józefa⁵.

Placówka w WSD w Rzeszowie należy do prowincji krakowskiej. Oprócz niej w Diecezji Rzeszowskiej Siostry Rodziny Maryi mają domy w następujących miejscowościach:

- Budziwój. Po raz pierwszy do Budziwoja siostry przybyły, na prośbę ks. proboszcza Kazimierza Żydzika, 17 września 1976 roku. Uroczyste poświęcenie domu odbyło się 14 listopada 1976 roku. Była to placówka parafialna. Pierwsza wspólnota liczyła trzy siostry, które pełniły obowiązki katechetki, zakrystianki oraz opiekunki chorych. W 1993 roku decyzją władz zakonnych dom w Budziwoju został zlikwidowany. Jednak w 2004 roku, na zaproszenie księdza prałata Kazimierza Guzy, siostry ponownie

³ Św. Zygmunt Szczęśny Feliński został beatyfikowany przez Jana Pawła II w 2002 roku w czasie ostatniej pielgrzymki Papieża do Polski, a kanonizowany przez Benedykta XVI w 2009 roku.

⁴ http://pl.wikipedia.org/wiki/Franciszkanek_Rodziny_Maryi (10.04.2013).

⁵ http://www.siostryfranciszkanek.pl/index.php?option=com_content&task=blogsection&id=6&Itemid=72 (10.03.2013).

podjęły tam pracę, posługując w przedszkolu i parafii. Obecna wspólnota liczy trzy siostry, które w przedszkolu, przy współudziale pań świeckich, obejmują opieką 54 dzieci w wieku od 3 do 6 lat. Przy parafii jedna siostra posługuje jako zakrystianka, a także prowadzona jest schola parafialna zrzeszająca około 40 dziewczyn ze Szkoły Podstawowej oraz z Gimnazjum.⁶

- Krasne. Dom Sióstr Rodziny Maryi w Krasnem został założony w 1903 roku przez ks. proboszcza Stanisława Siarę. Dom został ofiarowany przez Marię Olechowską, mieszkankę Krasnego. Posesja przy domu obejmuje 50 arów powierzchni. Zgodnie z charyzmatem Zgromadzenia, siostry przybyły tu, by swoją opieką objąć najmłodszych. Od początku prowadziły przedszkole dla dzieci od 3 do 6 lat. Po II wojnie światowej przedszkole to przeszło pod opiekę państwowej Caritas. Po zlikwidowaniu przedszkola przez władze państwowe, siostry skupiły się przy pracy parafialnej i do dzisiejszego dnia pełnią taką właśnie posługę. Obecnie trzy siostry są bezpośrednio zaangażowane w pracę apostołską przy parafii, natomiast pozostałe dwie siostry emerytki swoim cierpieniem i modlitwą wspierają parafialne apostołowanie⁷.
- Rzeszów – Baranówka, parafia Matki Bożej Różańcowej – siostry prowadzą tam przedszkole. O sprowadzenie Sióstr Rodziny Maryi do Rzeszowa zabiegał nieżyjący już ks. proboszcz Józef Kapusta. W dniu 8 września 1990 roku na wieczornym nabożeństwie i Mszy św. Ks. Proboszcz przywitał siostry, które rozpoczęły pracę w tej rzeszowskiej parafii. Dom w Rzeszowie miał być otwarty już dwa lata wcześniej. Przyjazd Sióstr opóźnił się jednak, ze względu na przedłużające się prace przy rozbudowie domu, w którym miały zamieszkać, a w przyszłości prowadzić przedszkole. Przełożoną nowego domu została S. Stanisława Pasierb, która jako pielęgniarka pomagała ludziom chorym. Pozostałe trzy siostry pracowały najpierw jako: organistka, zakrystianka i katechetka. W 1991 roku wspólnota powiększyła się o kolejne trzy siostry i zostało otwarte przedszkole. Wspólnota liczyła wówczas sześć sióstr. Cztery siostry pracowały w przedszkolu, a dwie pełniły posługę w kościele⁸.
- Rzeszów – Słocina, w Domu Księży Seniorów. Siostry rozpoczęły tam pracę 1 października 2003 roku. Początkowo wspólnotę tworzyły dwie siostry: s. Maria Bluczak, która pracowała w Kurii Diecezjalnej i jed-

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

nocześnie pomagała w tworzeniu nowo powstającego domu oraz s. Cecylia Święcicka, która zajmowała się pracami domowymi. Siostry należały wówczas do wspólnoty przy Wyższym Seminarium Duchownym. 16 października 2004 roku przybyła do pracy pielęgniarka, której została powierzona opieka medyczna nad chorymi kapłanami. Matka Generalna Fabiola Ruszczyk dekretem z dnia 1 sierpnia 2005 roku erygowała nową placówkę z przełożoną na czele⁹.

2. Początki działalności w Seminarium Duchownym

Oficjalne otwarcie placówki w Wyższym Seminarium Duchownym w Rzeszowie wraz z poświęceniem kaplicy i mieszkania Sióstr nastąpiło w dniu 6 sierpnia 1993 roku. Na uroczystości inauguracyjnej Zgromadzenie reprezentowały: z Krakowa – Przełożona prowincji, s. Łucja Łajca, ekonomka prowincjalna, s. Grażyna Kula, s. Krystyna Grabarz, s. Maria Zygmunt oraz siostry domowe – przełożona s. Zofia Zimna, s. Konsoleta Lasek i s. Elżbieta Podgórska¹⁰. Siostry zostały przyjęte z ogromną serdecznością i życzliwością, tak ze strony ks. Biskupa Ordynariusza, Księża Przełożonych i Alumnów. Trzeba dodać, że klerycy, którzy do Rzeszowa przyszedli z przemyskiego seminarium, dobrze znali siostry Rodziny Maryi, gdyż w tamtejszym seminarium posługiwały one od lat¹¹.

Siostry z zapałem zabrały się do przygotowania budynku, przekazanym po hotelu robotniczym na przyjazd alumnów rozpoczynających rok akade-

⁹ Tamże.

¹⁰ KDZ, s. 11-12.

¹¹ W Seminarium Duchownym w Przemyślu siostry rozpoczęły pracę w 1946 roku zaraz po zakończonych działaniach wojennych. Budynek seminarium w czasie wojny był zajęty przez Niemców i zamieniony na szpital wojenny. Seminarium zaś zostało przeniesione do Brzozowa. Gdy Niemcy opuścili Przemyśl cały budynek zajęli uchodźcy, którzy go całkowicie zdemolowali. Nie było w całym domu ani jednej klamki ani okna, powymowano ramy i drzwi, cały budynek był zupełnie zniszczony. Do takiego budynku na prośbę bp. Franciszka Bardy przybyły 3 Siostry Rodziny Maryi. Z upływem lat i wzrostem powołań do seminarium, liczba sióstr tam pracujących wzrastała. Obecnie, w przemyskim seminarium pracuje 6 sióstr. Prowadzą one kuchnię, obsługują refektarz, są odpowiedzialne za pralnię, bibliotekę, kancelarię. Jedna z sióstr pracuje w archiwum diecezjalnym. W Archidiecezji Przemyskiej Siostry Rodziny Maryi pracują jeszcze w parafiach: Bachórzec, Hyżne, Zarzecze k. Przeworska. Z tych parafii Zgromadzenie ma wiele powołań. http://www.siostryfranciszki.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=108&Itemid=72 (10.04.2013).

micki w nowych warunkach. Mieszkania dla sióstr było już przygotowane. Trwały jednak jeszcze prace budowlane – nowej kaplicy dla alumnów oraz zaplecza kuchennego i gospodarczego. We wszystkich tych pracach siostry aktywnie uczestniczyły¹². Pierwsza przełożona tego domu, s. Zofia Zimna, zajęła się prowadzeniem kancelarii seminaryjnej dotyczącej działu gospodarczego, s. Konsoleta Lasek była w tym czasie radną prowincjalną, a w Rzeszowie prowadziła księgowość w Kurii Biskupiej, a s. Elżbieta Podgórska dbała o zaopatrzenie i porządek w magazynach. W przygotowaniu domu seminaryjnego do funkcjonowania, w pierwszych tygodniach pomagała także przysłana przez Przełożoną Prowincjalną postulanka s. Dorota Kowalik. Zajęła się ona szyciem firan, zasłon i obrusów na stoły¹³.

Częstym gościem w domu sióstr w seminarium była Matka Prowincjalna. Zgodnie z przepisami zakonnymi przeprowadziła Ona wizytację w dniach 22-24 października 1993 roku. Zatwierdziła wówczas realizację planu zajęć w każdym dniu. Spotkała się też z ówczesnym Rektorem ks. Wiesławem Szurkiem i omówiła z nim wstępny tekst umowy o pracy sióstr w Seminarium¹⁴.

Nowopowstały dom zakonny w Rzeszowie od samego początku spełniał ważną rolę w Zgromadzeniu, ze względu na położenie Rzeszowa. Był pewnego rodzaju „przystankiem” dla sióstr pracujących na Ukrainie, podobnie zresztą jak ich drugi dom na Baranówce, przy ul. Jastrzębiej. Kronikarka zapisała: *W miesiącu listopadzie wielką niespodzianką sprawiły nam Siostry powracające z Sambora – s. Weronika Raplezczyk i s. Anna Miszkowicz – Ekonomka Generalna z Warszawy*¹⁵.

6 grudnia, Dzień św. Mikołaja, siostry świętowały najpierw w seminarium, a następnie przy ul. Jastrzębiej, gdzie bp Edward Białogłowski poświęcił domową kaplicę. W uroczystości wzięły udział także siostry z Krakowa i z Ostrowca Świętokrzyskiego na czele z Siostrą Prowincjalną. Po uroczystościach przyjezdne – jak zapisała Kronikarka – *Siostry nocowały w naszym „Klasztoru”*¹⁶.

Siostry pracujące w seminarium przygotowywały „cykliczne” uroczystości, między innymi wspólną kolację „wigilijną” z udziałem Księży Bisku-

¹² http://www.siostryfranciszkanek.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=110&Itemid=72 (10.04.2013), por. KDZ, s. 5-7.

¹³ KDZ, s. 12.

¹⁴ Tamże, s. 13.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Tamże.

pów. Natomiast same, Wigilię przeżywały razem w domu zakonnym na Baranówce¹⁷. Specyfika pracy w seminarium duchownym pozwalała również na to, że Święta Bożego Narodzenia siostry mogły przeżywać w swoich domach rodzinnych¹⁸.

Na początku 1994 roku, stan personalny sióstr nie zmienił się. Każda z nich podjęła te same obowiązki co w roku ubiegłym. Zmiana nastąpiła jednak 5 lutego. Odeszła wówczas do Krakowa s. Elżbieta Podgórska, a na jej miejsce przyjechała s. Władysława Dumana z Mszany Dolnej. Objęła ona obowiązki s. Elżbiety¹⁹.

5 sierpnia ważnym wydarzeniem dla sióstr był wybór na drugą kadencję Prowincjalnej krakowskiej – s. Łucji Łajcy. Trzeba odnotować fakt, że w tym czasie, w sierpniu, przełożona seminaryjnego domu s. Zofia Zimna szła w XVII Pieszej Pielgrzymce Rzeszowskiej na Jasną Górę. 29 sierpnia do wspólnoty sióstr przybyła nowa siostra Halina Flis. S. Halina podjęła obowiązki prowadzenia księgowości Stowarzyszenia Przyjaciół Wyższego Seminarium Duchownego w Rzeszowie²⁰. 7 października do seminaryjnego domu przybyła jeszcze jedna siostra z Częstochowy, Lucyla Zając. Siostra ta, jak zanotowano w Kronice, pomagała w szyciu habitów zakonnych²¹.

25 marca 1995 roku przypadała 3 rocznica utworzenia Diecezji Rzeszowskiej. Zbiegła się ona z zakończeniem rekolekcji w Wyższym Seminarium Duchownym. Uroczystej Mszy św. przewodniczył biskup rzeszowski Kazimierz Górny. Seminarium Duchowne, w tym pracujące w nim Siostry, obchodziło ten fakt bardzo uroczyście²².

Ważnym wydarzeniem dla Zgromadzenia była zmiana na stanowisku Przełożonej Generalnej. Na Kapitulę Generalnej w dniach 12-18 czerwca 1996 roku wybrano s. Bolesławę Dębską. Dokonano także zmian z Zarządzie Generalnym Zgromadzenia²³.

¹⁷ Tamże, s. 14.

¹⁸ Tamże, s. 14-15.

¹⁹ Tamże, 17.

²⁰ Tamże.

²¹ Tamże, s. 22.

²² Tamże, s. 26.

²³ Tamże, s. 33.

3. Radości i smutki

Od 29 lipca do 4 sierpnia 1996 roku odbywały się w Mszanie Dolnej re-kolekcje formacyjne sióstr. Z seminaryjnego domu zakonnego w Rzeszowie, drugie śluby czasowe złożyła wówczas s. Halina Flis. Natomiast pierwsze śluby zakonne złożyła s. Dorota Kowalik, która jako postulanka pomagała w Rzeszowie przygotować pomieszczenia w Wyższym Seminarium Duchownym w Rzeszowie²⁴.

10 sierpnia Matka Prowincjalna Łucja Łajca, goszcząca w Rzeszowie zdecydowała, że s. Władysława Dumana zostanie przeniesiona do Krakowa – Borek Fałęcki, a na jej miejsce przyjdzie s. Grażyna Kozak po ukończeniu wieczystego nowicjatu w Częstochowie. Będzie to możliwe 30 listopada²⁵.

Ważnym wydarzeniem w Diecezji Rzeszowskiej i w Wyższym Seminarium Duchownym była 284 Konferencja Plenarna Episkopatu Polski w Rzeszowie. Odbyła się ona w dniach 13 i 14 września. W pokoju gościnnym sióstr w seminarium zatrzymał się abp Władysław Ziółek z Łodzi²⁶.

Życie seminaryjne wypełniały codzienne obowiązki i modlitwa. Były również niecodzienne wydarzenia. Na uroczystość Bożego Ciała w maju 1997 roku do Rzeszowa przybył biskup Henry Mansell – ordynariusz diecezji Buffalo w USA. Trzeba dodać, że Buffalo jest jednym z miast partnerskich Rzeszowa. Ks. Biskup nawiedził seminarium, w tym kaplicę i refektarz Sióstr. Poprowadził też procesję Bożego Ciała ulicami Rzeszowa²⁷.

W sierpniu zakończyła drugą kadencję na stanowisku Matki Prowincjalnej s. Łucja Łajca. 20 sierpnia Siostra przybyła do domu seminaryjnego w Rzeszowie i tym samym powiększyła się ta wspólnota. S. Łucja podjęła obowiązki szwaczki, praczki, sprzątaczk i inne prace. Wszystkie te prace dla s. Łucji nie były obce, gdyż przed wyborem na Prowincjalną pełniła ona przez sześć lat obowiązki w kancelarii w Wyższym Seminarium Duchownym w Przemyślu. 1 września na 3 miesiące wyjechała do Częstochowy s. Halina Flis. Odbyła ona tzw. Wieczysty Nowicjat²⁸. Profesję wieczystą s. Halina złożyła 27 czerwca 1998 roku na Jasnej Górze²⁹. Jeszcze jesienią poprzednie-

²⁴ Tamże, s. 34.

²⁵ Tamże, s. 35, 40.

²⁶ Tamże, s. 36.

²⁷ Tamże, s. 43-44.

²⁸ Tamże, s. 46.

²⁹ Tamże, s. 50.

go roku Siostry zajmowały się przyjmowaniem i magazynowaniem darów z parafii w ramach tzw. zbiórki jesiennej. Przy pomocy kleryków, wszystkie zwożone produkty żywnościowe: ziemniaki, jarzyny, owoce i inne należało odpowiednio ułożyć i zabezpieczyć³⁰.

Podczas wizyty w Rzeszowie Matki Generalnej s. Bolesławy Dębskiej i Matki Prowincjalnej s. Janiny Zygmunt z Krakowa, w dniu 27 sierpnia 1998 roku, z okazji otwarcia procesu cudu za wstawiennictwem Sługi Bożego abp. Zygmunta Szczęsnego Felińskiego, przełożone zgromadzenia ustaliły z Ordynariuszem Diecezji rzeszowskiej, bp. Kazimierzem Górnym, że pracująca w Seminarium s. Łucja Łajca będzie pracowała jako drugi notariusz Sądu Biskupiego w Rzeszowie. Obowiązki te s. Łucja podjęła 1 października³¹.

W sierpniu 1999 roku w Wyższym Seminarium Duchownym w Rzeszowie nastąpiły znaczące zmiany personalne. Na stanowisko Rektora powołany został dotychczasowy Kanclerz Kurii Diecezjalnej ks. dr Jerzy Buczek. Zastąpił on dotychczasowego rektora ks. dr. Wiesława Szurka, który został mianowany Wikariuszem Biskupim do spraw Formacji Kapłanów. Zmiany dotyczyły także innych przełożonych. Prefektów: ks. mgr. lic. Andrzeja Cyprysia i ks. dr. Wacława Sopła zastąpili: ks. mgr lic. Bogusław Przekłasa i ks. dr Krzysztof Tyburowski, a drugim Ojcem Duchownym został ks. mgr inż. Mieczysław Barć. Zmiana nastąpiła także na stanowisku przełożonej sióstr. Dotychczasową przełożoną, s. Zofię, zastąpiła s. Łucja Łajca. S. Zofia pozostała jednak w Seminarium rzeszowskim i pełniła nadal te same obowiązki, co poprzednio³².

Siostry ofiarnie podejmowały prace i obowiązki związane z rytmem życia seminaryjnego. Uczestniczyły w uroczystościach seminaryjnych i diecezjalnych. Pogłębiały też wewnętrzną integrację i więź siostrami z innych domów, m.in. w Hyżnym, w Rzeszowie, przy ul. Jastrzębiej, a nawet – poprzez odwiedziny, z siostrami pracującym w Rzymie i na Ukrainie³³.

We wspomnienie bł. Józefa Sebastiana Pelczara, patrona diecezji rzeszowskiej, bp rzeszowski Kazimierz Górny, w katedrze rzeszowskiej ustanowił Rzeszowską Kapitułę Katedralną. Członkami Kapituły zostali mianowani między innymi kapłani, którzy pracowali wcześniej w Seminarium jako przełożeni, obecni przełożeni oraz profesorowie: poprzedni rektor WSD – ks. dr Wiesław Szurek, Rektor ks. dr Jerzy Buczek, ks. dr Andrzej Garbarz, ks. mgr

³⁰ Tamże, s. 47.

³¹ Tamże, s. 53.

³² Tamże, s. 60-65.

³³ Tamże, s. 67-82.

Władysław Jagustyn, ks. Ireneusz Folcik, ks. mgr lic. Jan Szczupak. W uroczystej instalacji kanoników kapituły katedralnej wzięły udział siostry pracujące w seminarium³⁴.

Obchody Roku Jubileuszowego 2000 obfitowały w wiele znaczących wydarzeń, w których uczestniczyły Siostry pracujące w rzeszowskim Seminarium Duchownym. Były to wydarzenia seminaryjne, diecezjalne, jak peregrynacja Obrazu Jezusa Miłosiernego w parafiach i ogólnokościelne, takie jak wizyta Ojca Świętego Jana Pawła II w Ziemi Świętej³⁵.

Po Świętach Wielkanocnych, na zaproszenie państwa Gertrudy i Willego, w dniach 24-29 kwietnia, przełożona domu, s. Łucja Łajca wraz z s. Haliną Flis gościły w Niemczech. Wyjazd zorganizował ks. Andrzej Cypryś³⁶.

Były też i smutne chwile. W dniach 2-11 maja w szpitalu przebywała s. Zofia Zimna. Przeszła tam operację, po której jednak dość szybko wracała do zdrowia³⁷. 3 czerwca w Katedrze Rzeszowskiej odbyły się diecezjalne, centralne uroczystości Jubileuszu Odkupienia. W uroczystości wzięli udział Biskupi z sąsiednich diecezji – przemyskiej i tarnowskiej. Po uroczystościach w katedrze obiad odbył się w Seminarium Duchownym³⁸. 5 czerwca 2000 roku, s. Konsoletę Lasek, pracującą w Kurii Diecezjalnej zmieniła s. Maria Bluczak. Zmianę placówek otrzymały więc siostry: Konsoleta i Zofia. Tą ostatnią zastąpiła s. Irena Sowa³⁹.

W lipcu 2001 roku w seminaryjnym domu Sióstr nastąpiła kolejna zmiana personalna. S. Irena Sowa została skierowana do pracy w Rzymie. Na jej miejsce władze Prowincji przysłały do Rzeszowa s. Dorotę Woś z Krakowa⁴⁰.

20 listopada 2001 roku, w seminaryjnym domu Siostry przeżywały nawiedzenie Krzyża Jerozolimskiego. Wytypowano bowiem ten dom na adorację Krzyża, który pielgrzymował w wybranych domach zakonnych. Wraz z Siostrami z Rzeszowa, modliły się w tym dniu także Siostry z Przemyśla,

³⁴ Tamże, s. 87.

³⁵ Tamże, s. 90-99.

³⁶ Tamże, 101-103

³⁷ Tamże, s. 104.

³⁸ Tamże, s. 106-108.

³⁹ Dnia 16 listopada 200 roku Siostry z radością przyjęły wiadomość, że do godności biskupiej został wyniesiony dotychczasowy Rektor przemyskiego Seminarium Duchownego ks. dr Adam Szal. Ks. Biskup jest wielkim przyjacielem sióstr i Zgromadzenia Rodziny Maryi. Był też częstym gościem w ich domu w Seminarium rzeszowskim. Sakrę biskupią ks. Szal przyjął 23 grudnia 2000 roku w archikatedrze w Przemyślu. Tamże, s. 126-130.

⁴⁰ Tamże, s. 169.

które na tę okoliczność przyjechały z Rektorem przemyskiego Seminarium ks. Marianem Rojkiem. Obecna była także Matka Prowincjalna z Krakowa⁴¹. W ramach peregrynacji Kopii Cudownego Obrazu Matki Bożej po Diecezji Rzeszowskiej, 25 maja 2002 roku Matka Boża odwiedziła Wyższe Seminarium Duchowne w Rzeszowie. W czuwaniu wzięła udział cała wspólnota seminaryjna, w tym także Siostry. Nawiedzenie zbiegło się z Uroczystością Bożego Ciała. Po procesji ulicami Rzeszowa, po południu, w Seminarium odbyły się uroczystości pożegnania Kopii Obrazu Jasnogórskiego⁴².

Na Kapitule Generalnej w Warszawie, odbytej w dniach 4-12 czerwca 2002 roku, wybrano nowy Zarząd Zgromadzenia. Przełożoną Generalną została s. Fabiola Ruszczyk. Rzeszów reprezentowała na Kapitule przełożona domu seminaryjnego, s. Łucja Łajca. Została ona wybrana na delegatkę wcześniej przez wszystkie siostry pracujące w Diecezji Rzeszowskiej. Dotychczasowej Przełożonej Generalnej, s. Bolesławie Dębskiej, podziękowano za sześćoletnią kadencję oraz za to, że doprowadziła do finału proces beatyfikacyjny Założyciela abp. Zygmunta Szczęsnego Felińskiego⁴³.

W Jubileuszowej 25-tej Pielgrzymce Pieszej z Rzeszowa na Jasną Górę brała udział s. Dorota Woś z WSD oraz s. Irena Biela z domu przy ul. Jastrzębiej. Pielgrzymka odbywała się pod hasłem: „Maryjo dziękujemy” za 25 lat pielgrzymowania pieszego z Rzeszowa, za 10 lat istnienia Diecezji Rzeszowskiej i za dar Nawiedzenia Diecezji przez Kopię Cudownego Jasnogórskiego Obrazu⁴⁴.

28 sierpnia 2002 roku w Diecezji Rzeszowskiej zakończyła się peregrynacja Kopii Obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej. Z tej okazji Seminarium Duchowne gościło 11 Księża Biskupów, wraz z towarzyszącymi im osobami. W tym czasie także Siostry gościły w swoim domu Matkę Generalną s. Fabiołę, Wikarię s. Wiesławę Zięmbę i s. Alinę Rojek – sekretarkę⁴⁵. Dwa dni później, z Seminarium wyjechała do Częstochowy s. Dorota. Tam odbyła 3-miesięczne przygotowanie do złożenia ślubów wieczystych. Na miejsce s. Doroty, do Rzeszowa skierowano nowicjuszkę, s. Krystynę Stanisławczyk. 8 września Siostry uczestniczyły w koronacji Obrazu Matki Bożej Łaskawej w Czudcu⁴⁶.

Rok akademicki 2002/2003 rzeszowskie WSD rozpoczęło w nowym składzie Księża Przełożonych. Odszedł ojciec duchowny ks. Jan Prucnal,

⁴¹ Tamże, s. 179.

⁴² Tamże, s. 221-225.

⁴³ Tamże, s. 226-230.

⁴⁴ Tamże, s. 231-232.

⁴⁵ Tamże, s. 252.

⁴⁶ Tamże, s. 257-259.

przyszedł nowy prefekt – ks. dr Andrzej Sołtys, a na miejsce dotychczasowego dyrektora administracyjnego ks. Stanisława Koguta przyszedł ks. Tadeusz Pindara⁴⁷. Pod koniec listopada Matka Prowincjalna Janina Zygmunt zabrała do Krakowa s. Krystynę, a do pracy w rzeszowskim seminarium wróciła s. Dorota⁴⁸. Trzeba dodać, że s. Dorota Woś złożyła śluby wieczyste 27 czerwca 2003 roku w Bazylice Jasnogórskiej w Częstochowie. W uroczystości uczestniczyły Siostry z Rzeszowa, kilku Księży Przełożonych z seminarium i 9 alumnów⁴⁹.

W dniach 19-23 października delegacja z Diecezji Rzeszowskiej na czele z bp rzeszowskim Kazimierzem Górnym udała się do Rzymu, aby podziękować za 10 lat Diecezji i za łaski podczas Nawiedzenia kopii Obrazu Jasnogórskiego. W pielgrzymce uczestniczyła s. Łucja⁵⁰. Kolejna diecezjalna pielgrzymka z Rzeszowa do Rzymu odbyła się w dniu 18 maja 2003 roku, z okazji kanonizacji Patrona Diecezji bp. Józefa Sebastiana Pelczara oraz s. Urszuli Ledóchowskiej. Pielgrzymce przewodniczyli rzeszowscy biskupi: Ordynariusz bp Kazimierz Górny i bp Edward Białogłowski. Uroczystość zgromadziła na Placu św. Piotra w Rzymie około 20 tysięcy Polaków, w tym około 600 pielgrzymów z Diecezji Rzeszowskiej⁵¹.

Uroczystości dziękczynne z kanonizacją Józefa Sebastiana Pelczara odbyły się w katedrze rzeszowskiej 24 maja. Połączone one były ze świętowaniem 10-lecia istnienia i pracy Wyższego Seminarium Duchownego w Rzeszowie. Mszy św. przewodniczył Biskup Rzeszowski Kazimierz Górny. Biskup Ordynariusz podziękował za wkład pracy Przełożonych i Sióstr Rodziny Maryi w seminarium⁵².

Pod koniec sierpnia 2003 roku zmienił się Zarząd Prowincji krakowskiej Zgromadzenia. Na Matkę Prowincjalną wybrano s. Marię Rokosz. Nastąpiły też zmiany personalne w domu seminaryjnym w Rzeszowie. Po 2-letniej pracy w Seminarium przeniesiono s. Dorotę Woś. Zastąpiła ją s. Krystyna Stanisławczyk, która po złożeniu ślubów I profesji wróciła do pracy w Seminarium. Wcześniej odbywała tu praktykę, gdy s. Dorota przygotowywała się do ślubów wieczystych⁵³. Dalsze zmiany personalne nastąpiły 1 październi-

⁴⁷ Tamże, s. 263.

⁴⁸ Tamże, s. 271.

⁴⁹ Tamże, s. 317-318.

⁵⁰ Tamże, s. 266-270.

⁵¹ Tamże, s. 305-306.

⁵² Tamże, s. 308.

⁵³ Tamże, s. 325-326.

ka. Na polecenie Matki Prowincjalnej z Seminarium została oddelegowana s. Maria Buczak do tworzenia nowej placówki w powstałym Domu Księży Emerytów na terenie parafii Słocina. Zabiegał o to Biskup Ordynariusz Kazimierz Górny. S. Maria nadal pracowała w Kurii Diecezjalnej i dojeżdżała już nie z Seminarium, ale z Domu Księży Seniorów. 6 października, do domu w Słocinie dołączyła s. Cecylia Święcicka. W Seminarium pozostały 3 siostry⁵⁴. Poświęcenia domu Księży Seniorów dokonał Ordynariusz Diecezji Rzeszowskiej bp Kazimierz Górny 10 grudnia 2003 roku. Patronem kaplicy Ks. Biskup ogłosił Błogosławionego Zygmunta Szczęsnego Felińskiego. Kazanie podczas uroczystej Mszy św. wygłosił ks. dr Wiesław Szurek, który ukazał postać Błogosławionego i jego związku z Rzeszowem poprzez cud uzdrowienia parafianki z parafii Krasne Dalmary Koziół. Po Mszy św. Ks. Biskup poświęcił także pomieszczenia przeznaczone dla Sióstr⁵⁵.

26 października 2003 roku Siostry z Rzeszowa uczestniczyły w uroczystości rocznicy 100-lecia domu zakonnego ich Zgromadzenia w Hyżnem. Mszy św. przewodniczył bp pomocniczy z Przemyśla Stefan Moskwa. W uroczystości wzięły udział: Matka Generalna z Zarządem, Matka Prowincjalna z Krakowa. Przyjechała też z Rzymu s. Bernadetta Kałamucka, która wcześniej pracowała w seminarium przemyskim, a potem przez 2 kadencje była przełożoną domu w Hyżnem.⁵⁶ Podobną uroczystość przeżywały Siostry 17 października 2004 roku w Krasnem. Tam też dziękowano za 100-letnią posługę Sióstr Rodziny Maryi. Mszy św. koncelebrowanej przewodniczył Ordynariusz Diecezji Rzeszowskiej, bp Kazimierz Górny. W Kronice Domu seminaryjnego zapisano: „(...) Ks. proboszcz Adam Szymański powitał zaproszonych gości – Siostry Rodziny Maryi na czele z s. Wiesławą Ziębą Wikarią Generalną i Matką Prowincjalną Marią Rokosz, Księży z dekanatu, Wójta Gminy – Alfreda Maternę, władze samorządowe oraz parafian. (...). W imieniu całej wspólnoty parafialnej, podziękowanie i życzenia Księdzu Biskupowi Ordynariuszowi za sprawowanie Mszy św., Ks. Proboszczowi za trud przygotowania uroczystości na ręce S. Wikarii i Matki Prowincjalnej całemu Zgromadzeniu złożyła p. Maria Bialic”. W tej uroczystości jubileuszowej uczestniczyły wszystkie 3 siostry z WSD: s. Łucja, s. Irena i s. Halina⁵⁷. Kolejne dni i miesiące wypełnione były modlitwą, pracą, udziałem w rozmaitych uroczystościach kościelnych zgodnie z rytmem Roku liturgicznego

⁵⁴ Tamże, s. 333-336.

⁵⁵ Tamże, s. 345-346.

⁵⁶ Tamże, s. 340.

⁵⁷ KDZ, t. 2, s. 41-42.

i zajęciami wyznaczonymi przez plan życia seminaryjnego.

19 sierpnia 2004 roku, w domu zakonnym w Seminarium nastąpiła kolejna zmiana sióstr. Na miejsce s. Krystyny Stanisławczyk do Rzeszowa została skierowana s. Irena Pastuszka⁵⁸. Powiększyła się natomiast wspólnota sióstr Domu Księży Seniorów w Słocinie. Przybyła tam s. Bernadetta Rożek, która podjęła obowiązki pielęgniarki. Niewielkie zmiany personalne nastąpiły też w gronie Przełożonych Seminarium. Ks. Andrzej Widak został przez Ks. Biskupa mianowany wicerektorem, a prefektem studiów został ks. dr Marek Dzik⁵⁹. Zmiany w gronie Księży Przełożonych nastąpiły we wrześniu 2005 roku. Odszedł wówczas z Seminarium ks. Mieczysław Barć, pełniący funkcję ojca duchownego. Na jego miejsce Ks. Biskup mianował ks. Wiesława Rafacza. Na kwerendę biblioteczną do Rzymu wyjechał też ks. dr Krzysztof Tyburowski. Prefektem został ks. dr Andrzej Motyka, wykładowca historii Kościoła⁶⁰.

6 grudnia 2004 roku do Domu Księży Seniorów w Słocinie przybyła s. Bronisława Stoch. S. Bronisławie przydzielono obowiązek robienia zakupów oraz opiekę nad pracą osób świeckich w kuchni i w całym domu⁶¹. 4 września 2005 roku zmiana nastąpiła także w domu seminaryjnym. Po roku pracy w Seminarium wspólnotę opuściła s. Irena Pastuszka, a na jej miejsce przysłała s. Kazimiera Jarosz. S. Kazimiera pełniła obowiązki przełożonej w Rzymie, w domu przy Via Marulana. Na skutek likwidacji tej placówki, pracujące tam siostry wróciły do Polski. S. Irena została księgową w przedszkolu na Wzgórzach Krzesławickich w Krakowie⁶². Kolejna zmiana personalna w domu seminaryjnym Sióstr nastąpiła w czasie wizytacji kanonicznej Matki Generalnej s. Fabioli Ruszczyk, w dniach 4-8 października 2006 roku. Przełożona Generalna odwołała s. Kazimierę, a Matce Prowincjalnej poleciła poszukać siostry na jej miejsce⁶³. W listopadzie s. Kazimiera opuściła dom w Seminarium. Wyjechała do Krasnegostawu, gdzie objęła funkcję zakrystianki w tamtejszym kościele parafialnym. Na miejsce s. Kazimiery do Rzeszowa, Matka Prowincjalna przywiozła s. Genowefę Rozwód. S. Genowefa przyjechała z Częstochowy, gdzie w tamtejszym domu zakonnym pracowała 15 lat. Przez cały ten czas Siostra pracowała w kuchni. Pełniła też dwie kadencje funkcję przełożonej. Po skończeniu drugiej kadencji została przenie-

⁵⁸ Tamże, s. 37-38.

⁵⁹ Tamże, s. 40.

⁶⁰ Tamże, s. 97.

⁶¹ Tamże, s. 50.

⁶² Tamże, s. 96.

⁶³ Tamże, s. 183-184.

siona do Rzeszowa.

Ważnym wydarzeniem dla Diecezji Rzeszowskiej była beatyfikacja ks. Władysława Findysza, męczennika czasów komunizmu, proboszcza w Nowym Żmigrodzie. Uroczystości beatyfikacyjne 3 polskich Sług Bożych: ks. Władysława Findysza, ks. Bronisława Markiewicza i ks. Ignacego Kłopotowskiego odbyły się 19 czerwca 2005 roku na Placu Zwycięstwa w Warszawie. Przewodniczył im Prymas Polski kard. Józef Glemp⁶⁴. 3 września 2005 roku w Nowym Żmigrodzie odbyło się uroczyste dziękczynienie za beatyfikacje ks. Władysława Findysza. Uroczystości, z udziałem wielu biskupów, kapłanów, sióstr zakonnych i wiernych przewodniczył kard. Stanisław Dziwisz⁶⁵.

Jak zapisano dokładnie w Kronice Domu Zakonnego, życie toczyło się utartym rytmem wyznaczonym przez święta kościelne, w którym brała udział cała wspólnota seminaryjna, w tym Siostry pracujące w Seminarium. Ten rytm wyznaczały: Boże Narodzenie, Triduum Paschalne, Boże Ciało, uroczystości seminaryjne: imieniny Księży Przełożonych i Sióstr, imieniny i jubileusze Biskupów, obłóczyny i święcenia diakonatu i kapłaństwa, prymicje, i inne, które powtarzały się corocznie.

Zdarzały się jednak sytuacje wyjątkowe. Warto przytoczyć zapis w Kronice zakonnej z lipca 2007 roku. Kronikarka zapisała: „Naszą wspólnotę Pan Jezus również dotknął krzyżem. Problem zdrowia s. Genowefy nie był zaskoczeniem – wrodzona wada serca towarzyszyła jej przez całe życie. Wiedziała, że czeka ją zabieg. Będąc w Częstochowie, już tam miała się zgłosić na oddział. Przeszkodziła jej jednak w tym śmierć ojca. Nie zgłosiła się w terminie i tak zeszło. Później nastąpiła zmiana placówki z woli Bożej. Decyzją Matki Prowincjalnej znalazła się na placówce w rzeszowskim Seminarium. Tu musiała zrobić wymagane badania, które okazały się niezadowolające. Zajął się tym Ks. Dyrektor administracyjny, który polecił Ją w dobre ręce lekarzy”.

„Po szczegółowych badaniach s. Genowefa znalazła się na oddziale kardiologicznym Szpitala nr 2 w Rzeszowie przy ul. Lwowskiej, gdzie podjęto leczenie od 28 sierpnia 2007 roku. Siostrę przygotowywano do zabiegu. S. Gienia była pod opieką pani doktor Marii Nowak, słynącej z wielkiej życzliwości dla duchownych⁶⁶. W oczekiwaniu na zabieg s. Genowefa pojechała na kilka dni do brata do Radomia. Po powrocie kierowała też w kuchni w przygotowaniu przetworów na zimę, a właściwie kierowała tą pracą.

⁶⁴ Tamże, 89-90.

⁶⁵ Tamże, s. 98-99.

⁶⁶ Lekarz Maria Nowak jest członkiem Katolickiego Stowarzyszenia Lekarzy Polskich.

25 lipca s. Gienia zgłosiła się ma oddział kardiologii, gdzie na drugi dzień miała zabieg. Zabieg był na otwartym sercu, a przeprowadził go ordynator oddziału prof. dr hab. Kazimierz Widenka – »złota rączka«. Dzięki Bogu i ludziom zabieg się udał”.

Kronikarka zapisała: „Modlitwą i obecnością towarzyszyłyśmy s. Gieni, która dzielnie zniosła zabieg i podtrzymywała chorych na duchu. Sama też szybko wracała do zdrowia. S. Gienia przebywała w szpitalu na oddziale kardiologicznym od 25 lipca do 7 sierpnia. Po powrocie ze szpitala s. Gienia odpoczywała w swoim łóżku. W międzyczasie doglądała w kuchni, gdyż s. Halina, która zastępowała Ją w kuchni pojechała na tydzień na wakacje, by znów zastąpić s. Gienię, gdy Ta pojedzie do sanatorium”⁶⁷. Siostrę w sanatorium w Nałęczowie odwiedzali: ks. wicerektor Andrzej Widak i przebywająca na krótkim urlopie u swojej siostry, w okolicach Kazimierza Dolnego, przełożona domu s. Łucja. S. Genowefa do Seminarium wróciła we wrześniu i w *zwolnionym tempie* podjęła swoje obowiązki w kuchni⁶⁸.

11 marca 2008 roku w Seminarium odbyło się zebranie Zespołu Wyborczego Sióstr nr XI. Zespół ten tworzyły: 3 siostry z domu w Seminarium, 6 sióstr z domu w Rzeszowie przy ul. Jastrzębiej i 2 siostry z Domu Księżki Seniorów – w sumie 11 sióstr. Przewodniczącą zebrania była s. Łucja Łajca. Ona też oraz s. Genowefa Rozwód zostały wybrane jako delegatki na kapitułę Prowincjalną⁶⁹. Kapituła Prowincjalna odbyła się 26 kwietnia 2008 roku. Wybrano delegatki na Kapitułę Generalną⁷⁰. XIV Kapituła Generalna Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi odbyła się w dniach od 2 do 11 czerwca 2008 roku. Kapitułę rozpoczęła Msza św. w kaplicy Domu Generalnego w Warszawie, której przewodniczył Nuncjusz Apostolski w Polsce abp Józef Kowalczyk. Myślą przewodnią Kapituły było hasło: „Bądźmy uczniami Chrystusa” oraz słowa Błogosławionego Ojca założyciela: „W miłosierdziu i łaskowości Pańskiej nadzieja nasza”. 7 czerwca wybrano nowy Zarząd Zgromadzenia. Matką Generalną została na kolejną kadencję s. Fabiola Ruszczyk⁷¹.

Po dziewięciu latach, we wrześniu 2008 roku, s. Łucja Łajca zakończyła III kadencję jako przełożona domu seminaryjnego. Odjechała także na placówkę do Krasnegostawu s. Halina. Na przełożoną domu w Seminarium

⁶⁷ KDZ, t. 3., s. 35-37.

⁶⁸ Tamże, s. 38.

⁶⁹ Tamże, s. 66.

⁷⁰ Tamże, s. 80.

⁷¹ Tamże, s. 88.

Matka Prowincjalna wyznaczyła s. Agnieszkę Jamrozik, która przybyła z Zakopanego, z „Księżówki”, gdzie wcześniej pracowała. S. Łucja pozostała w domu seminaryjnym i nadal pracowała w Sądzie Biskupim w Rzeszowie jako notariusz. W Kronice, pod datą 3 września, Matka Prowincjalna wpisała: „*Bóg zapłać* Siostrze przełożonej Łucji za 9-letnią posługę przełożęństwa we wspólnocie Sióstr. Obejmującej Siostrze Przełożonej Agnieszce życzę Bożego błogosławieństwa – Niech Najświętsza Rodzina czuwa a bł. Ojciec Założyciel wstawia się przed Bożym Tronem za każdą duchową Córką. *Szczęść Boże* w pracy duchowej i w każdej posłudze Drogich Sióstr”⁷².

29 czerwca 2009 roku w Prowincji Krakowskiej zgromadzenia wybrano nową Przełożoną Prowincjalną. Została nią s. Lucyna Rapała. S. Łucja Łajca została II radną. W związku z tym przeniosła się z Seminarium do Domu Księży Seniorów w Słocinie. W Seminarium rzeszowskim s. Łucja pracowała 12 lat. Na jej miejsce do domu seminaryjnego przyjechała s. Józefa Bernat z „Księżówki” w Zakopanem. S. Józefa podjęła pracę w Kurii Diecezjalnej w dziale finansów⁷³. Kolejna zmiana personalna w domu seminaryjnym nastąpiła w 2010 roku. W lipcu opuściła tę wspólnotę s. Genowefa Rozwód, którą władze prowincjalne przeniosły do Mszany Dolnej. Na jej miejsce z Zakopanego przybyła s. Urszula Sobólska⁷⁴. S. Urszula pracowała w Seminarium tylko rok. 16 sierpnia 2011 roku wyjechała do Mszany Dolnej, aby tam pracować jako księgowa. Na jej miejsce przyjechała z Chorzelowa s. Bernadetta Kałamucka⁷⁵.

W 2009 roku nastąpiły także zmiany przełożonych w Seminarium. Ks. Jerzy Buczek, dotychczasowy rektor, został mianowany Kanclerzem Kurii Diecezjalnej w Rzeszowie. Na jego miejsce Ks. Biskup Ordynariusz powołał ks. dr. hab. Jacentego Masteja, wykładowcę na KUL. Zmiana dotyczyła także funkcji wicerektora. Na miejsce ks. dr. Andrzeja Widaka przyszedł dotychczasowy prefekt ks. dr. Marek Dzik, a funkcję prefekta objął ks. mgr Jacek Szczęch⁷⁶.

Po trzyletniej kadencji z urzędu Przełożonej Prowincjalnej ustąpiła s. Lucyna Rapała. Na jej miejsce wybrano s. Marię Rokosz. IV radną Prowincjalną została przełożona domu seminaryjnego w Rzeszowie s. Agnieszka Jamrozik⁷⁷.

Kolejny rozdział w historii WSD w Rzeszowie rozpoczął się po przepro-

⁷² Tamże, s. 94-96.

⁷³ Tamże, s. 114-116.

⁷⁴ Tamże, s. 126.

⁷⁵ Tamże, s. 136.

⁷⁶ Tamże, s. 128.

⁷⁷ Tamże, s. 152.

wadzce seminarium do nowo wybudowanego gmachu Instytutu Teologiczno-Pastoralnego w Rzeszowie przy ul. Witolda 11a. na początku II semestru 2013 roku. Zaczęło się zagospodarowywanie nowych pomieszczeń i praca w zgoła nowych warunkach. Ale ta historia dopiero się zaczęła...

4. Pożegnania...

Siostry uczestniczyły w wielu pogrzebach osób związanych ze Zgromadzeniem i z Seminarium. 15 czerwca 1994 roku odeszła do wieczności s. Kazimiera Hugona Kurzeba, Wikaria Generalna Zgromadzenia Sióstr Rodziny Maryi. Zmarła w drodze powrotnej z Wielunia do Warszawy. Uroczystości pogrzebowe odbyły się najpierw w Domu Generalnym w Warszawie 19 czerwca, a pogrzeb 20 czerwca w Krakowie. Z Rzeszowa w pogrzebie uczestniczyli: bp Edward Białogłowski, ks. Czesław Szewczyk, Siostry z Baranówki, Krasnego i z Seminarium⁷⁸.

W dniu przyjazdu alumnów na nowy rok akademicki, 24 września 1996 roku, w wypadku samochodowym na wiadukcie w Lutoryżu zginął wraz ze swoją siostrą Małgorzatą, która spodziewała się dziecka, kleryk z V roku Grzegorz Koza. Pogrzeb, w którym uczestniczyła cała wspólnota seminaryjna odbył się w Gwoźnicy Górnej. Był to bardzo dramatyczny początek roku akademickiego⁷⁹.

10 lutego 2000 roku, siostry z WSD: Konsoleta i Łucja uczestniczyły w pogrzebie Mamy ówczesnego kanclerza Kurii rzeszowskiej, ks. Józefa Stanowskiego. Pogrzeb odbył się w Cieszacinie koło Zarzecza. W parafii Zarzecze pracują siostry ze Zgromadzenia Rodziny Maryi⁸⁰. Pod datą 24 listopada w Kronice odnotowano: „Dziś w Mszenie odbył się pogrzeb s. Zuzanny Jamróz, zasłużonej dla naszej Prowincji – dwukrotnie była Prowincjalną – i dla Zgromadzenia – pracowała w 3 Prowincjach. Stąd, oprócz naszych Sióstr z Prowincji Najświętszego Serca Jezusowego, w pogrzebie wzięła udział Matka Generalna z zarządem i delegacja Sióstr z prowincji warszawskiej i poznańskiej. S. Zuzanna miała dobre serce i kochała Zgromadzenie⁸¹. W grudniu 2000 roku, Siostry uczestniczyły jeszcze w dwóch pogrzebach. Pierwszy odbył się 2 grudnia w Świętoniowej. Pożegnano wtedy śp. Cecylię

⁷⁸ KDZ, t. 1, s. 19-21.

⁷⁹ Tamże, s. 37-38.

⁸⁰ KDZ, t. 1, s. 93.

⁸¹ Tamże, s. 126.

Szczupak, matkę ks. kanonika Jana Szczupaka. Drugi odbył się 7 grudnia w parafii Bachórzec, gdzie pracują Siostry Rodziny Maryi. W uroczystości pogrzebowej śp. proboszcza Juliana Jakieli uczestniczyła s. Łucja. S. Łucja wielokrotnie spotykała się z nim w Bachórcu, z okazji odwiedzin Sióstr, a potem kilkakrotnie odwiedzała go, gdy leżał w szpitalu w Rzeszowie. Ks. Jakiela znany był jako człowiek ogromnego taktu i wielkiej kultury⁸².

W dniu 18 stycznia 2001 roku, w parafii Nowa Wieś Czudecka odbył się pogrzeb Ojca ówczesnego ojca duchownego w rzeszowskim Seminarium ks. Mieczysława Barcia. W uroczystościach żałobnych wzięli udział Księża Przełożeni, klerycy i Siostry z Seminarium⁸³. 6 marca s. Łucja uczestniczyła w pogrzebie zmarłego po krótkiej chorobie, śp. proboszcza w Chorzelowie ks. Kazimierza Kaczora. W parafii tej pracują Siostry Rodziny Maryi. Uroczystościom żałobnym przewodniczył Biskup Tarnowski Wiktor Skworec, zaś delegacji Sióstr z Prowincji krakowskiej Matka Prowincjalna Janina Zygmunt⁸⁴.

4 czerwca 2003 roku w Sarzynie pożegnano śp. Kazimierza, Ojca ks. dr. Stanisława Kamińskiego ojca duchownego rzeszowskiego Seminarium i młodszego jego brata ks. Bogusława, który pracuje w Archidiecezji Przemyskiej. Mszy św. przewodniczył bp Adam Szal z Przemyśla wraz z bp. Edwardem Białogłowskim z Rzeszowa i ponad 100 kapłanami. Seminarium rzeszowskie, oprócz kapłanów, reprezentowała grupa alumnów i Siostry. Trzy dni później, 7 czerwca, Siostry uczestniczyły w Brzozie Królewskiej, w pogrzebie śp. Franciszka Zygmunta, brata ówczesnej Matki Prowincjalnej, s. Janiny. Zmarły był ojcem 3 sióstr zakonnych: Janiny, Marii i Teresy⁸⁵.

8 stycznia 2004 roku pożegnano w parafii Wysoka Głogowska śp. Marię Widak, Mamę ówczesnego prefekta ks. Andrzej Widaka⁸⁶. 16 marca tegoż roku, przełożona domu s. Łucja udała się wraz z Rektorem WSD ks. Jerzym Buczkiem, Wicekanclerzem Kurii – ks. Januszem Sądelem i ks. Andrzejem Cyprysiem do Kemnath w Niemczech, na pogrzeb śp. ks. dziekana Herberta Kirchenbauera, zaprzyjaźnionego z Biskupem Rzeszowskim. Taką delegację wyznaczył Ks. Biskup, gdyż sam nie mógł uczestniczyć w pogrzebie. Ks. Kirchenbauer kilkakrotnie gościł w rzeszowskim Seminarium. Delegację z Rzeszowa podejmowali przyjaciele z Niemiec, Państwo Klante, którzy od

⁸² KZD, t. 1, s. 128.

⁸³ KDZ, t. 1, s. 146.

⁸⁴ Tamże, s. 152.

⁸⁵ Tamże, s. 316.

⁸⁶ KDZ, t. 2., s. 9.

lat corocznie odwiedzają Rzeszów⁸⁷. 12 maja w Kraczkowej odbył się pogrzeb zmarłego nagle w Przemyślu ks. dr. Józefa Sroki, wykładowcy liturgiki w przemyskim Seminarium Duchownym i od początku istnienia Seminarium w Rzeszowie. W pogrzebie uczestniczyli Księża Przełożeni, alumni i Siostry: z rzeszowskiego Seminarium s. Łucja i s. Krystyna oraz Siostry z Przemyśla i z Krasnego⁸⁸.

Trzeba przytoczyć dosłowny zapis, który zapisano w Kronice zakonnej w Rzeszowie pod datą 18 października 2004 roku: „Podczas rannych modlitw otrzymaliśmy smutną wiadomość – O godz. 3.00 nad ranem odszedł do Pana JE Ks. Bp Stefan Moskwa – wielki Przyjaciel naszego Zgromadzenia. Gorącą modlitwą otoczyliśmy duszę śp. Księdza Biskupa. Biskup Stefan pod koniec lipca, wraz z kapłanami Archidiecezji Przemyskiej odbył pielgrzymkę śladami św. Pawła – do Grecji. Pielgrzymka wyjątkowo była męcząca. Był to czas wielkich upałów, nawet w Polsce. Pielgrzymi wracali już do Polski i tuż przed granicą z Czechami, Ks. Biskup poczuł się bardzo źle i nim dotarli do szpitala w Bielsku Białej Ks. Biskup stracił przytomność. W szpitalu stwierdzono paraliż i udar mózgu. Taki stan trwał kilka dni. Lekarze wszystko robili aby ratować chorego. Wreszcie Ks. Biskup odzyskał przytomność. Po kilku tygodniach chorego Ks. Biskupa przewieziono z Bielska do Rzeszowa do szpitala na oddział rehabilitacji. Matka Prowincjalna na prośbę abp. Józefa Michalika przeznaczyła s. Bronisławę Stoch, by opiekowała się Ks. Biskupem Stefanem. S. Bronisława cały dzień przebywała na oddziale, a na noc jechała do Sióstr w Krasnem. Ks. Biskup powoli wracał do zdrowia i gdy już lepiej się czuł, na początku października został wypisany ze szpitala, by dalej kontynuować leczenie w sanatorium. Nawet był zaplanowany wyjazd – niestety – Pan Bóg wcześniej odwołał biskupa Stefana do siebie po słuszną nagrodę. Gdy Ks. Biskup przebywał w szpitalu w Rzeszowie często odwiedzała go s. Łucja. Zawsze był pogodny, nie narzekał, za wszystko był wdzięczny – jak zawsze. Był człowiekiem wielkiej pokory i kultury wewnętrznej. (...) Pogrzeb Ks. bp. Stefana Moskwy odbył się w Archikatedrze Przemyskiej 23 października. Mszy św. przewodniczył abp Edward Nowak z Rzymu – sekretarz Kongregacji do spraw Kanonizacyjnych. Homilię wygłosił abp Józef Michalik – metropolita przemyski. Mszę św. koncelebrowało około 40 biskupów i około 700 kapłanów. Katedra nie pomieściła duchowieństwa i wiernych. Po skończonej Eucharystii kondukt żałobny przeszedł ulicami miasta na cmentarz przy ul. Słowackiego. Pogrzeb był manifestacyjny, takiej rzeszy

⁸⁷ Tamże, s. 19-22.

⁸⁸ Tamże, s. 25-26.

ludzi rzadko się spotyka na pogrzebach. Po modlitwach, przy salucie honorowym wojska, trumnę z ciałem Ks. Biskupa Stefana złożono w grobowcu kapitulnym. W pogrzebie licznie uczestniczyły siostry zakonne, w tym te ze Zgromadzenia Rodziny Maryi. Z Rzeszowa była między innymi s. Łucja⁸⁹.

W jesieni 2004 roku zmarł także wieloletni pracownik WSD w Rzeszowie Władysław Giera. Pan Władysław od początku Seminarium pracował jako konserwator.

2 kwietnia 2005 roku odszedł do domu Ojca Jan Paweł II Papież. Na kartach Kroniki zakonnej umieszczono dość obszernie wspomnienie o Ojcu Świętym⁹⁰. Kronikarka zapisała: „Nasza wspólnota zakonna – w miarę możliwości – włączyła się w modlitwę związaną ze śmiercią i pogrzebem Jana Pawła II. I tak: w niedzielę 3 kwietnia, razem ze wspólnotą seminaryjną uczestniczyliśmy we Mszy św. za Zmarłego Jana Pawła II, którą w Katedrze Rzeszowskiej celebrował bp Kazimierz Górny; 4 kwietnia – po Mszy św. w Katedrze, Seminarium wzięło udział w odsłonięciu i poświęceniu obelisku na Błoniach przy Katedrze – upamiętniającym Osobę Jana Pawła II. Ceremonii przewodniczył Biskup Ordynariusz; 7 kwietnia – nasza wspólnota uczestniczyła w uroczystej Mszy św. na Rynku w Rzeszowie. Eucharystii, na którą zgromadziły się niezliczone rzesze ludzi z Rzeszowa i z całego Podkarpacia przewodniczył bp Edward Białogłowski⁹¹. Nowym Papieżem został wybrany kard. Józef Ratzinger, który przyjął imię Benedykta XVI. Stało się to 19 kwietnia 2005 roku. W Kronice zamieszczono szeroki opis tego wydarzenia i życiorys nowego Papieża⁹². W Kronice znajdujemy również szerokie, bogato ilustrowane zdjęciami i wycinkami z prasy, sprawozdanie z pielgrzymki Benedykta XVI do Polski w dniach 24-28 maja 2006 roku⁹³.

W święto św. Szczepana 2006 roku Siostry uczestniczyły w pogrzebie brata bp. Edwarda Białogłowskiego w Rozborzu Okrągłym. Zmarły był najmłodszym bratem Ks. Biskupa. Zmarł w przeddzień Wigilii. Wcześniej chorował i przebywał w szpitalu⁹⁴.

4 czerwca 2007 roku pożegnano w Mielcu ks. prałata Jana Białoboka, emerytowanego Oficjała Sądu Biskupiego w Rzeszowie, a wcześniej proboszcza parafii pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Mielcu. Eksporcje

⁸⁹ Tamże, s. 44-46.

⁹⁰ Tamże, s. 66-74.

⁹¹ Tamże, 75.

⁹² Tamże, s. 75- 85.

⁹³ Tamże, s. 136-170.

⁹⁴ Tamże, s. 198.

przewodniczył ks. infułat Wiesław Szurek z Rzeszowa. Uroczystości pogrzebowej przewodniczyli: Biskup Tarowski Wiktor Skworec i Biskup Rzeszowski Kazimierz Górny. W uroczystości tej uczestniczyła przełożona domu seminaryjnego w Rzeszowie, s. Lucja Łajca, pracująca jako notariusz w Sądzie Biskupim w Rzeszowie. Siostra Przełożona współpracowała z Ks. Prałatem w Sądzie Biskupim, a gdy wrócił do Mielca odwiedzała Go, gdy tylko nadarzyła się ku temu jakaś okazja. Ks. prałat Jan Białobok, na prośbę Biskupa Rzeszowskiego, zorganizował w nowopowstałej Diecezji Rzeszowskiej – Sąd Biskupi i był jego pierwszym Oficjałem⁹⁵.

10 lipca 2007 roku zginął w wypadku samochodowym brat Biskupa Ordynariusza Diecezji Rzeszowskiej, ks. Stanisław Górny. Pogrzeb odbył się w Oświęcimiu, gdzie ks. Stanisław w parafii pw. św. Maksymiliana Kolbego był proboszczem, a potem na emeryturze rezydentem. W uroczystościach pogrzebowych rzeszowskie Siostry reprezentowała przełożona z WSD, s. Lucja⁹⁶. S. Lucja uczestniczyła także w pogrzebie śp. Eugeniusza Kuli, ojca Oficjała Sądu Biskupiego ks. Józefa. Pogrzeb ten odbył się 7 listopada 2007 roku w dojazdowym kościele w Ostrowie, parafia Gawłów koło Bochni. Wraz z s. Łucją w pogrzebie rzeszowskie Seminarium reprezentowali: Ks. Prefekt Andrzej Motyka, Ks. Dyrektor administracyjny Bogusław Babiarz, diakon i klerycy⁹⁷. Delegacja z rzeszowskiego Seminarium: Ks. Wicerektor Andrzej Widak, Ks. Dyrektor administracyjny Bogusław Babiarz, diakon Krzysztof Moszyński oraz dwóch kleryków i siostry: s. Lucja i s. Halina uczestniczyła w pogrzebie śp. Heleny Zimnej, Matki s. Zofii Zimnej. Pogrzeb odbył się w Łopusznie koło Kielc w dniu 10 kwietnia 2008 roku. S. Zofia Zimna pracowała w rzeszowskim Seminarium 7 lat, od początku jego istnienia, przez 6 lat była przełożoną tej placówki⁹⁸.

W uroczystość Zesłania Ducha Świętego 11 maja 2008 roku w Diecezji Rzeszowskiej w kilku parafiach odbywały się prymicje neoprezbiterów. Dla Sióstr w Seminarium był to jednak dzień smutny. S. Lucja i s. Halina uczestniczyły w pogrzebie, a raczej – jak czytamy w Kronice – „pogrzebach ojca i babci s. Izabeli, juniorystki. Pogrzeb odbył się w Dąbrowie koło Rzeszowa. Dwie trumny – szczególnie dla mamy było to wielkie przeżycie, pożegnała 2 najbliższe osoby: matkę i męża. Najpierw zmarł mąż po ciężkiej chorobie, a na drugi dzień matka”. Pogrzeb prowadził ks. Józef Stanowski, ekonom

⁹⁵ KDZ, t. 3. , s. 28.

⁹⁶ Tamże, s. 32.

⁹⁷ Tamże, s. 44.

⁹⁸ Tamże, s. 80.

diecezjalny, który był proboszczem w tej parafii i budowniczym kościoła. Był bardzo zżyty z Rodziną Zmarłych, a Zmarłemu ojcu wiele zawdzięczał. Na pogrzebie była też Matka Prowincjalna Maria Rokosz, siostry z Krakowa, z Mszany, gdzie pracowała s. Izabela, z Przemyśla, z Bachórcza i ze Słociny⁹⁹.

Smutny dzień przeżywała także wspólnota seminaryjna w Rzeszowie 19 grudnia 2009 roku. W tym dniu bowiem w wypadku samochodowym zginęło rodzeństwo kleroika Macieja Chuchli, który wówczas pełnił obowiązki Dziekana alumnów. Byli to: 18-letnia Ola i 22-letni Michał¹⁰⁰. 10 kwietnia 2010 roku w katastrofie lotniczej pod Smoleńskiem zginął Prezydent RP Lech Kaczyński z Małżonką i 94 innymi osobami¹⁰¹.

* * *

Ukazana na podstawie Kroniki Domu Zakonnego praca Franciszkanek Sióstr Rodziny Maryi budzi wielki szacunek i wdzięczność wszystkich tych, którzy korzystali w minionych latach z ich posługi. Niech ten przyczynek o życiu seminaryjnym będzie wyrazem dziękczynienia Panu Bogu za Seminarium rzeszowskie i ludziom, że to dzieło, z takim oddaniem podjęli i kontynuują.

SERVICE THE FRANCISCAN SISTERS OF THE FAMILY OF MARY IN THE SEMINARY OF THE RZESZÓW

Summary

From beginning of existences and activities of The Seminary in Rzeszów help here Sisters of Family Mary. In this article short was described activity Sisters in this agency became. Their service was worked out on base of the chronicles of this house. Twenty years of service Sisters in Seminary in Rzeszów shows how great contribution they made into organization and development of this institution.

Słowa kluczowe: Siostry Franciszkanek Rodziny Maryi, Wyższe Seminarium Duchowne w Rzeszowie, posługa

Key words: The Franciscan Sisters of the Family of Mary, The Seminary of the Rzeszów, service

⁹⁹ Tamże, s. 84.

¹⁰⁰ Tamże, s. 114.

¹⁰¹ Tamże, s. 119-122.